

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 9/2026-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **TECH-MASTERS Slovakia s.r.o.**, Budovateľská 63, Prešov, IČO 31 701 892, zastúpenej advokátkou JUDr. Lubou Berezňaninovou, PhD., Hlavná 45, Prešov, proti postupu a rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8Cob/96/2022-231 z 31. mája 2023 a postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/40/2023 z 31. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8Cob/96/2022-231 z 31. mája 2023 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4Obdo/40/2023 z 31. októbra 2024 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť konajúcim súdom na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom Okresným súdom Trenčín (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 36Cb/163/2019 podanou žalobou domáhala proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) zaplata 6 000 eur spolu s príslušenstvom z titulu zmluvných pokút uplatnených z dôvodu závažného porušenia povinností

žalovaným, ku ktorým plneniu sa žalovaný ako obchodný zástupca zaviazal v zmluve o obchodnom zastúpení z 13. mája 2015.

3. Okresný súd rozsudkom č.k. 36Cb/163/2019-161 zo 6. mája 2022 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu sťažovateľky zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že v konaní nebolo sporné, že sťažovateľka uzatvorila so žalovaným zmluvu o obchodnom zastúpení, podľa ktorej sa žalovaný zaviazal sústavne vyvíjať činnosť smerujúcu k uzatvoreniu kúpnych zmlúv na predaj výrobkov sťažovateľky ako zastúpenej a takéto kúpne zmluvy aj v mene sťažovateľky uzatvárať. Zmluvné strany si dohodli konkurenčnú doložku, ktorou sa žalovaný v súlade s § 672a ods. 1 Obchodného zákonníka zaviazal, že po dobu 12 mesiacov od zániku jeho záväzku obchodného zástupcu zo zmluvy o obchodnom zastúpení nebude vykonávať činnosť obchodného zástupcu, sprostredkovateľa alebo inú obdobnú činnosť pre tretie osoby v oblasti, v ktorej vyvíjal činnosť podľa predmetnej zmluvy, t. j. v zmluvne dohodnutom zastupiteľskom obvode. Súd však dospel k záveru, že sťažovateľka v konaní neunesla dôkazné bremeno, pokiaľ išlo o porušenie konkurenčnej doložky žalovaným, ktoré malo spočívať v tom, že ako obchodný zástupca počas trvania zmluvného vzťahu navštívil spoločnosť Považská cementáreň spolu s konateľom spoločnosti TEMZIS s.r.o. Ing. Jurajom Zacharom ako zástupcom priameho konkurenta sťažovateľky a zoznámil ho so svojím obchodným kontaktom. Existencia tejto udalosti (spoločnej návštevy) však nebola – okrem výpovede konateľa sťažovateľky, ktorého tvrdenia žalovaný poprel – preukázaná žiadnym iným dôkazom. Súčasne zo strany žalovaného nedošlo ani k porušeniu obchodného tajomstva, keďže sťažovateľke v konaní neoznačila žiadne konkrétne konanie žalovaného, ktorým k porušeniu uvedenej povinnosti malo dôjsť. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný sa nedopustil porušenia zmluvných povinností ani tým, že fakturoval províziu spoločnosti TEMZIS s.r.o., keďže išlo o províziu za konzultačné služby a grafickú úpravu webstránok v sume 303,30 eur, a nie províziu za sprostredkovanie obchodu. Rovnako nebola preukázaná ani sťažovateľkou tvrdená sprostredkovateľská činnosť žalovaného pre spoločnosť TEMZIS s.r.o., keďže v e-mailovej komunikácii zo 14. januára 2019 sa síce uvádzajú 3 objednávky, avšak nie je zrejmé, čo bolo ich predmetom, ani kto ich sprostredkoval. Okresný súd tak uzavrel, že nezistil sťažovateľkou označené protiprávne konanie žalovaného a ani taký výkon práva žalovaného, ktorý by bol v rozpore s § 265 Obchodného zákonníka, a preto konštatoval nedôvodnosť nároku sťažovateľky na zaplatenie zmluvných pokút.

4. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pričom sa v plnom rozsahu stotožnil so záverom okresného súdu, že sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala výkon konkurenčnej činnosti žalovaného v prospech priamej konkurencie – obchodnej spoločnosti TEMZIS s.r.o.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľka podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodila z § 420 písm. f) CSP.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP. V odôvodnení uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie súdnych rozhodnutí. Poukázal na odôvodnenie odvolacieho rozsudku, ktorý zdôraznil, že dôvodom neúspechu

sťažovateľky bolo neunesenie dôkazného bremena, ktoré zaťažovalo výlučne sťažovateľku ako žalobkyňu. Nebolo pritom povinnosťou súdu prvej inštancie osobitne vyzývať sťažovateľku na predloženie ďalších dôkazov vzhľadom na riadne poučenie sporových strán produkovať dôkazy včas; rovnako nebolo jeho povinnosťou informovať sťažovateľku o tom, či sú ňou predložené dôkazy postačujúce, resp. aké ďalšie dôkazy má predložiť, aby jej žalobe bolo možné vyhovieť, keďže takýto postup prvoinštančného súdu by bol v rozpore s princípom rovnosti sporových strán. K dovolacej námietke sťažovateľky týkajúcej sa procesu dokazovania, konkrétne nesprávneho vyhodnotenia vykonaných dôkazov a nesprávneho posúdenia rozloženie dôkazného bremena, ktoré vyústilo do nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a nesprávneho právneho posúdenia veci najvyšší súd uviedol, že Civilný sporový poriadok v § 132 ods. 1 ukladá sporovej strane povinnosť označiť dôkazy na preukázanie rozhodujúcich skutočností. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je však už vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Po oboznámení sa s obsahom predloženého spisu zastával dovolací súd názor, že dokazovanie v posudzovanej veci bolo vykonané v súlade s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Najvyšší súd súčasne akcentoval, že v dovolacom konaní nemôže formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, pričom v zmysle § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka svoju ústavnú sťažnosť nasmerovala proti napadnutým rozhodnutiam krajského súdu a najvyššieho súdu, pričom namieta, že konajúce súdy vyhodnotili nesporné a nepopreté tvrdenia ako sporné a pripísali na ťarchu sťažovateľky nepreukázanie skutočností, ktoré mal podľa jej názoru dokazovať žalovaný disponujúci listinami, ktorých nepredloženie súdy nesprávne pripísali na vrub sťažovateľke. Zastáva názor, že konajúce súdy sa dopustili nesprávneho procesného postupu, ktorý vyústil do nesprávneho rozloženia dôkazného bremena a súčasne nerešpektovania tzv. prenosu dôkazného bremena, ako aj nerešpektovania § 151 ods. 1 CSP. Uvádza, že o väčšine skutočností, ktoré boli pre okresný súd sporné, sa dozvedela až z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, pričom napriek predbežnému prejednaniu sporu sa okresný súd o väčšine „sporností“ uvedených v odôvodnení rozsudku ani len nez zmienil a taktiež na nich nepoukázal ani v rámci uskutočnených súdnych pojednávaní, čím v podstate odňal sťažovateľke možnosť realizácie efektívnej obrany, resp. využitie ďalších prostriedkov procesného útoku. Ďalej opakuje svoju námietku o neprípustnom presune dôkazného bremena na ňu ako žalobkyňu. Zastáva názor, že si v plnom rozsahu splnila povinnosť tvrdenia, ktoré podporila aj predloženými dôkazmi. Namieta, že odvolací súd jej vytkol nepredloženie objednávok, ktorými však disponoval iba žalovaný, pričom túto skutočnosť následne krajský súd vyhodnotil v jej neprospech. Podľa názoru sťažovateľky súdy nepristúpili k vyhodnoteniu dôkazov vo vzájomnej súvislosti, pričom jediný logický záver vyplývajúci z predložených dôkazov je ten, že žalovaný vykonával činnosť v prospech priamej konkurencie sťažovateľky, a teda z jeho strany došlo k porušeniu zmluvy o obchodnom zastúpení a sťažovateľke preto vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K napadnutému postupu a rozsudku krajského súdu:

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií.

9. Konaním a rozhodovaním všeobecných súdov je teda ústavný súd oprávnený zaoberať sa len vtedy, ak sa ústavnou sťažnosťou namieta porušenie takých základných práv alebo slobôd, ktorým nebola poskytnutá účinná ochrana. Účinnú ochranu základných práv a slobôd (okrem iného) predstavuje opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 36/96).

10. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavná sťažnosť neprípustná, ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd alebo ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

11. Sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, o ktorom bol príslušný rozhodnúť a aj tak učinil najvyšší súd, preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre jej neprípustnosť.

III.2. K napadnutému postupu a uzneseniu najvyššieho súdu:

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo ako neprípustné odmietnuté dovolanie sťažovateľky.

13. Ústavný súd síce stabilne judikuje, že plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 17/01). Konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch nie je vyňaté z rámca ústavnoprávnych princípov, preto ústavný súd musí dbať na to, aby boli dodržané záruky spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby interpretácia prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov nebola svojvoľná, ani formalistická a aby bola čo najústálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu

predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd sa s prihliadnutím na svoje postavenie ochrancu ústavnosti zameral na posúdenie, či napadnuté uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky spĺňa atribúty ústavne akceptovateľného rozhodnutia, pričom po dôkladnom oboznámení sa s jeho dôvodmi pochybenie ústavnoprávnej intenzity v posudzovanej veci neidentifikoval.

15. Ústavný súd musí v prvom rade uviesť, že sťažnostná argumentácia sťažovateľky je v podstate opakovaním jej dovolacej argumentácie, pričom vo vzťahu k napadnutému uzneseniu dovolacieho súdu a v ňom prijatým záverom sťažovateľka neformuluje žiadne konkrétne výhrady, ale opätovne namieta v konaní nedostatočne zistený skutkový stav, pochybenia v procese dokazovania, konkrétne nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov a neprípustný prenos dôkazného bremena na jej osobu. Dovolacie námietky sťažovateľky tak v danom prípade možno posúdiť len ako kritiku hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, pričom svojou ústavnou sťažnosťou sťažovateľka v tejto kritike ďalej pokračuje. V ústavnej sťažnosti pritom podľa názoru ústavného súdu absentujú konkrétne dôvody, v čom posúdenie neprípustnosti jej dovolania najvyšším súdom vybočuje z ústavnoprávných limitov, pričom sťažovateľka ani žiadne relevantné argumenty potrebné pre zásah ústavného súdu nepredkladá.

16. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že mu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie a iné), resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej, keďže takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základnú zásadu ústnosti a základnú zásadu bezprostrednosti súdneho konania (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Do tohto rámca, v ktorom všeobecné súdy vykonávajú nezávisle svoju činnosť, zasahuje len v skutočne výnimočných prípadoch. Je tomu tak v prípade, keď existujú výrazné rozpory medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami alebo keď sú právne závery súdu alebo orgánu verejnej moci v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia meritórneho rozhodnutia nevyplývajú. Ide o prípady svojvoľného hodnotenia dôkazov vykonaného bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu (m. m. I. ÚS 548/2015, IV. ÚS 607/2021, III. ÚS 104/2022). Pokiaľ však všeobecné súdy ústavné garancie obsiahnuté najmä v čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov realizované všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s takým hodnotením sám nestotožňoval (I. ÚS 715/2016, IV. ÚS 459/2021).

17. Z relevantnej časti napadnutého rozhodnutia pritom vyplýva, že najvyšší súd po poskytnutí viacerých teoretických východísk konštatoval, že sťažovateľkou namietanú vadu zmätočnosti neidentifikoval, pretože odvolací súd sa vysporiadal so všetkými jej zásadnými výhradami a dostatočne a presvedčivo svoj rozsudok odôvodnil (body 38 a 39 napadnutého uznesenia). Podrobne sa najvyšší súd zaoberal predovšetkým námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa procesu dokazovania a skúmal, či zo strany odvolacieho súdu (a súdu prvej inštancie) nedošlo k excesívnym skutkovým záverom, pričom dospel k negatívnemu výsledku. Osobitne sa vyjadril k tvrdeniu

sťažovateľky o neprimeranom prenesení dôkazného bremena na jej osobu, keď skonštatoval správnosť záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno zaťažovalo v predmetnom spore o nárokoch vyplývajúcich zo zákazu konkurenčnej činnosti v obchodných záväzkových vzťahoch práve sťažovateľku ako žalobkyňu. Najvyšší súd akcentoval, že nebolo povinnosťou konajúcich súdov sťažovateľku v priebehu konania poučovať, akými dôkazmi vie svoj nárok (úspešne) preukázať, resp. aké chýbajúce dôkazy má v konaní predložiť, keďže takýto postup by bol v rozpore s princípom rovnosti sporových strán v civilnom sporovom konaní, síce prisvedčil námietke sťažovateľky, že krajský súd nesprávne a nelogicky uviedol, že sťažovateľka mohla sporné objednávky predložiť, hoci nimi preukázateľne nedisponovala, avšak poukázal na skutočnosť, že sťažovateľka v spore ani nenavrhol, aby si súd predmetné objednávky od žalovaného, resp. od spoločnosti TEMZIS s.r.o. vyžiadal, pričom tento záver sťažovateľka v ústavnej sťažnosti ani žiadnym spôsobom nerozporuje. V tejto súvislosti dovolací súd opakovane zdôraznil, že nebolo povinnosťou súdu takto sťažovateľku v priebehu konania poučovať, nahrádzať jej pasivitu, a teda takpovediac radiť, aké dôkazy má navrhnúť na preukázanie tvrdených okolností týkajúcich sa predmetných objednávok (body 44 až 46 napadnutého uznesenia).

18. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že ústavná sťažnosť je v danom prípade len prejavom nespokojnosti sťažovateľky s rozhodnutím najvyššieho súdu, ale predovšetkým s postupom odvolacieho súdu, ktorého výsledkom je potvrdenie prvoinštančného rozsudku v jej neprospech. Podľa názoru ústavného súdu však hodnotenia dôkazov vykonané konajúcimi súdmi nevykazujú v posudzovanom prípade žiadne odchýlky od pravidiel logického uvažovania, ktoré by vyústili do nezrozumiteľného alebo nejasného právneho záveru. Ústavný súd tak uzatvára, že v danom prípade nevzhladol žiadny protiústavný exces či zásah do ústavne zaručených základných práv, ktorého sa sťažovateľka dovoláva. Je potrebné zdôrazniť, že základné právo na súdnu ochranu každému garantuje, že konanie v jeho veci bude prebiehať podľa vopred stanovených pravidiel pred nestranným a nezávislým súdom, avšak do jeho obsahu nepatrí záruka toho, že rozhodnutie bude zodpovedať očakávaniam účastníka konania. Ak preto všeobecné súdy v prejednávanej veci rozhodli inak, než sťažovateľka očakávala, nejde o porušenie jej práva na spravodlivé súdne konanie, keďže len samotná nespokojnosť s výsledkom konania nemôže založiť dôvodnosť ústavnej sťažnosti.

19. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by mohla vzniknúť pochybnosť o ústavnej konformite napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

20. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky formulovanými v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. januára 2026

Libor Duľa
predseda senátu